[p1]

+

Uit Moscroen, den 18den in Nieuwjaarmaand '93

Eerweerde Heer,

'k En kan't niet gelooven!

Ik ontvange daar zooeven eene handmare uit Brugge, die aldus begint:

"Moet ik mijnen kop tegen den wand slaan of moet ik krijschen lijk een kind ; of zult gij het doen? Ge kent onzen leeraar Mr Declerck. Enwel: iemand heeft rijmen gemaakt voor zijne toekomende wijdinge. Die rijmen zijn in 't fransch! En wilt ge weten wie ze gemaakt heeft? Raadt eens? Ge 'n zult er nooit zijn. 't Is Mijnheer Guido Gezelle. Deze laatste heeft het zelve gezeid aan M^{r} De Laere, die mij, dezen avond, dit nieuws heeft meegedeeld."

'k Zegge 't nog: 'k En kan 't niet gelooven; en nochtans, men bevestigt zoodanig, dat ik het moete

[p2]

gelooven, oftwel geheel die handmare is eene kluchte, om mij in 't garen te jagen.

Maar ja, wie zou zulke dingen gaan uitvinden, wegens u? Niemand in geheel Vlanderland en zou zoo iets in zijn gedacht krijgen. 't Is dus waar? Hemelsche deugd!

Fransch spreken, als 't nood doet; eene fransche leerrede houden in de O.L.V. gilde van 't vlaamsche Kortrijk - dat kan er nog door: ge kunt zeggen, en ge zeidet mij inderdaad, "'t is noodig, 'k en mag niet anders."

Maar fransche stukken opstellen voor eenen Vlaming, zonder eenige noodzakelijkheid dat gaat alle menschen te verre!

Eertijds zongt gij: "Gefranscht maar als wij moeten"! Dan waart ge in de waarheid. Maar nu!

Hadde 't in 't duitsch of in 't engelsch geweest, dan zou ik gezeid hebben: één stukske uit luim en kan geen kwaad. Integendeel: dat zal toogen dat Gezelle meer kan als

[p3]

vlaamsch alleene; dat hij meer kan als menige andere.

Maar in 't fransch, in de tale tegen dewelke wij gestadig strijden moeten; in de tale die zoovele Vlamingen veel te wel kunnen, die nog meer Vlamingen, och arme! willen wel kunnen, – dat is onvergeeflijk! Dat en is geene eere, maar schande! Schande ware 't voor mij en voor een ander; nog meerder schande is 't voor iemand lijk gij, die zoo hooge staat in de achtinge aller welmeenende Vlamingen.

Als 't u belieft, en neemt het niet kwalijk: ik spreke mijn herte rechtuit, zonder erge, maar met veel droefheid, inderdaad!

't En is hier geen sprake van ruiten breken[1] of van iets dat daarop trekt; maar wel van zeer gematigd, zeer voorzichtig, doch vastberaden en overtuigd Vlaming zijn.

Als iemand die van iedereen aanzien wordt voor goeden, oprechten en gezaghebbenden Vlaming, zulk eene fransche zonde bedrijft, dan is het eene groote verergernisse door geheel het vlaamsche Vaderland.

[p4]

Dan zegepralen de onverschilligaards en bovenal de vijanden; dan zeggen ze "'t En is niemand die 't meent, onder al die zoogezeide Vlamingen!"

En wat gedaan met de vijanden van ons geloove? Honderden keeren wierd er bevestigd en bewezen dat de vlaamschgezindheid bij dat volk niet ernstig, niet gemeend en is. Ik weet het nog, als Max Rooses, over een jaar of twee, een fransch boekske[2] gemaakt hadde, hoe de katholijke strijdbladen daarop los gingen en riepen dat de geuzen[3] geene overtuigde Vlamingen en zijn; dat het samenwerken met hen onredelijk was.

Wat moeten onze mannen nu antwoorden, als de Geuzen met een fransch stuk van Guido Gezelle voor den dag komen, een stuk dat hij gemaakt heeft zonder eenigen dwang, dat hij gemakkelijk koste weigeren met te zeggen "'k En hebbe 't nog nooit gedaan, en 'k ben te oud om 't nu nog te wagen"?

.....

1 De 'ruitenbrekerij' kwam voor in een redevoering van Gezelle, op de huldeviering van De Bo georganiseerd door het Davidsfonds in Tielt. Guido Gezelle nam hiermee in 1885 officieel afstand van de Vlaamse studentenbeweging. Hij stootte hiermee de Vlaamsgezinde studenten voor het hoofd, die zich op zijn figuur inspireerden.

2 Max Rooses publiceerde 2 Franstalige werken in 1890: 1) L'oeuvre de P.P. Rubens histoire et description de ses tableaux et dessins. Anvers: Maes 1890. 2) Christophe Plantin imprimeur anversois *[...]*. Anvers: J. Maes, 1890.

3 Geuzen = liberalen. Max Rooses was zelf een liberaal. Vandaar dat de katholieken op zijn Franstalige publicatie sprongen, hij de man die zich zo inzette voor de Vlaamse beweging, maar géén katholiek was. Zo hadden '"de katholijke strijdbladen" iets gevonden om hem te besmeuren: hij schreef in 't Frans.

[p5]

p5

Eerweerde Heer, 't en is misschien nog niet te late: M^{r} De Clerck en is, buiten zijne verwachtinge, den laatsten keer niet gewijd geworden[4] Hij heeft wel het stuk in handen, maar ongedrukt. 't Zijnder weinig die 't weten. Als 't u belieft, vraagt het hem weder, en zegt dat gij hem liever eene vlaamsche gedachtenisse zult maken, tegen dat het zooverre komt.

Zult ge 't doen? God gave 't!

Eerweerde Heer, bidde onschuld over mijne durvendheid: 't is mijne rechtzinnige genegentheid voor u en voor de vlaamsche, katholijke zake die mij heeft doen spreken.

Groete u zeer eerbiedig

Uw toegenegen

J. Craeynest

.....

4 Albéric De Clerck zou op 17/12/1892 tot priester gewijd worden. Hij vroeg Gezelle om een Franstalig gedicht te schrijven voor zijn eerste mis. Gezelle schreef vermoedelijk *Mon frére, en ce beau jour, écoute une parole* en stuurde het in december 1892 naar hem op. Uiteindelijk werd Albéric pas op 27 mei 1893 tot priester gewijd te Brugge en Gezelle schreef toen vermoedelijk *De zomer verhaast zijne vreugden.*

Briefbeschrijving

Verzender	Craeynest, Jan
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	18/01/1893
Verzendingsplaats	Moeskroen
Annotatie	Briefversie van datering: den 18den in Nieuwjaarmaand '93 ; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Briefversie van datering: den 18den in Nieuwjaarmaand '93 ; adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Gepubliceerd in	De briefwisseling tussen Guido Gezelle en enkele leden van de Dietsche Biehalle en Biekorf. Deel 2: Brieven / door P. Deboever. - Gent : onuitgegeven licentieverhandeling, (academiejaar 1984-1985), p.391-393

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 enkel vel; 1 dubbel vel, 212 mm x 136 mm papier, wit papiersoort: 5 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle (inkt, hand P.A.)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	6568
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.12849

IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/f812fedde121404002d49035b3cb19d67b952a18/manifest

Inhoud

Incipit	'k En kan 't niet geloo-
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.
De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.
Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.
Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	18/01/1893, Moeskroen, Jan Craeynest aan [Guido Gezelle]
Editeur	Karel Platteau; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2023

Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be.
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [briefschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]